

Božena Němcová (1818/20 – 1862)

- pohádky sbírala a upravovala podle svého – dál je rozvíjela – dodala vlastní invenci
- nejvíc ji ovlivnila babička (5 let s nimi v Ratibořicích žila) – folklor, moudrost, vztah k lidem, přírodě, dětem
- manžel často měnil působiště – z jejich častého stěhování vytěžila spoustu pohádek

1845 přeloženi do Domažlic – „Ohlasy z okolí Domažlicka“ (popis krajů, lidí, atmosféry, bydlení...)

1855 „Babička“ (očima dítěte – jak by chtěla, aby to bylo) 50. léta – povídky

1845 – 47 7 sešitů „Národní báchorky a pověsti“
- většinou se opírá o lidové vyprávění z českého severovýchodu a Chodska

- nešlo o národopisné dokumentární dílo, ale o umělecké zpracování
- několik příběhů je čistě její originální dílo, někde vzala látku, změnila žánr
- různé žánry lidové prozaické slovesnosti, jsou zde i legendy, humoresky..., pověstí málo, soustředí se na pohádky
- začala nábož. a fantast. pohádkami, přešla (od 4. sešitu) k humorným (anekdotickým), novelistickým
- dělá z pohádek literaturu, sjednotí je po stránce obsahové i jazykové
- odstraní to špatné, vnáší své představy o spravedlivém světě (motiv spravedlivé vlády, idea absolutní spravedlnosti), milostné věci, popisy
- jednoznačně vítězí láska a dobro
- květnaté, poměrně složité, promyšlená a zdůvodněná psychologie postav (proč tak činí), už nejsou černobílí hrdinové
- hrdinové jsou svobodní a nezávislí lidé, chytrostí a smyslem pro pomoc lepší než bohatí
- 10 sešitů „Slovenských pohádek“
- podlela kritice, přizpůsobila se – nejsou už tak pěkné – pouze v „Sůl nad zlato“ a „O 12 měsíčkách“ pracovala podle svého – jsou nejlepší
- její slovenské pohádky převyprávěl J. Seifert (Mahulena, krásná panna)

Její nejznámější pohádky:

Pohádka o perníkové chaloupce	(verze s hluchou bábou)
O Smolíčkovi	
O zlatém kolovratu	(stejně jako Erbenova balada, jen na 10 str. prózou)
O neposlušných kůzlatech	(byla 4 a všechny je sežrala liška)
Pohádka o kohoutkovi a slepičce	(kohoutek umírá)
Pohádka o Palečkovi	
O bílém hadu	
Sůl nad zlato, O dvanácti měsíčkách	(obě slovenské)
Chytrá horákyň	
Čert a Káča	
Potrestaná pýcha	(ve filmu: Pyšná princezna)
O chytré princezně	(čert, vlasy)
Chytrý synek	
Dej pánbůh štěstí, lávečko	(německá Frau Holle – paní Zima)
O třech sestřích	(Popelka)
O princezně se zlatou hvězdou na čele	
O mluvícím ptáku, živé vodě a třech jabloních	
Neohrožený Mikeš	(ve filmu: O statečném kováři)